

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 12. tammikuuta 2018
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2018/0002 (NLE)

5248/18
ADD 1

VISA 3
COEST 3
JAIEX 2

EHDOTUS

Lähettiläs:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	11. tammikuuta 2018
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2018) 7 final – LIITE
Asia:	LIITE asiakirjaan Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja Azerbaidžanin tasavallan välisen viisumien myöntämisen helpottamista koskevan sopimuksen mukaisesti perustetussa sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien yhteisten suuntaviivojen hyväksymiseen

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2018) 7 final – LIITE.

Liite: COM(2018) 7 final – LIITE

Bryssel 11.1.2018
COM(2018) 7 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus neuvoston päätökseksi

**Euroopan unionin ja Azerbaidžanin tasavallan välisen viisumien myöntämisen
helpottamista koskevan sopimuksen mukaisesti perustetussa sekakomiteassa Euroopan
unionin puolesta otettavasta kannasta
sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien yhteisten suuntaviivojen
hyväksymiseen**

LUONNOS
EUROOPAN UNIONIN JA AZERBAIDŽANIN TASAVALLAN VÄLISELLÄ
VIISUMIEN MYÖNTÄMISEN HELPOTTAMISESTA
TEHDYLLÄ SOPIMUKSELLA PERUSTETUN
SEKAKOMITEAN PÄÄTÖS N:o../201..

annettu

sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien yhteisten suuntaviivojen hyväksymisestä

KOMITEA, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin ja Azerbaidžanin tasavallan välisen sopimuksen viisumien myöntämisen helpottamisesta¹, jäljempänä 'sopimus', ja erityisesti sen 12 artiklan,

sekä katsoo, että kyseinen sopimus tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Viisumien myöntämisen helpottamisesta tehdyn Euroopan unionin ja Azerbaidžanin tasavallan välisen sopimuksen täytäntöönpanoa koskevat yhteiset suuntaviivat vahvistetaan tämän päätöksen liitteessä.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty ...

Euroopan unionin puolesta

Azerbaidžanin tasavallan
puolesta

¹ EUVL L 128, 30.4.2014, s. 49–60.

LUONNOS

**VIISUMIEN MYÖNTÄMISEN HELPOTTAMISESTA TEHDYN
EUROOPAN UNIONIN JA AZERBAIDŽANIN TASAVALLAN
VÄLISEN SOPIMUKSEN
TÄYTÄNTÖÖNPANOJA KOSKEVAT
SUUNTAVIIVAT**

Viisumien myöntämisen helpottamisesta tehty Euroopan unionin ja Azerbaidžanin tasavallan välinen sopimus tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014, jäljempänä 'sopimus'. Sen tavoitteena on helpottaa vastavuoroisuuden pohjalta viisumien myöntämistä unionin ja Azerbaidžanin tasavallan kansalaisille sellaista oleskelua varten, jonka on tarkoitus kestää enintään 90 päivää 180 päivän jakson aikana.

Sopimuksessa vahvistetaan oikeudellisesti sitovia oikeuksia ja velvoitteita, jotta voidaan yksinkertaistaa menettelyjä viisumien myöntämiseksi Azerbaidžanin ja EU:n kansalaisille.

Sopimuksen 12 artiklalla perustetun sekakomitean, jäljempänä 'sekakomitea', hyväksymillä suuntaviivoilla pyritään varmistamaan sopimuksen määräysten yhdenmukainen täytäntöönpano Schengen-jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan diplomaatti- ja konsuliedustustoissa. Suuntaviivat eivät ole osa sopimusta, eivätkä ne sen vuoksi ole oikeudellisesti sitovia. On kuitenkin erittäin suositeltavaa, että diplomaatti- ja konsuliedustustojen henkilöstö noudattaa niitä johdonmukaisesti pannessaan sopimuksen määräyksiä täytäntöön.

Suuntaviivoja on sekakomitean vastuulla tarkoitus päivittää säännöllisesti sopimuksen täytäntöönpanosta saatujen kokemusten perusteella.

Sopimuksen jatkuvan ja yhdenmukaisen täytäntöönpanon ja viisumien myöntämisen helpottamista käsittelevän sekakomitean työjärjestyksen noudattamisen varmistamiseksi sopimuspuolet sitoutuivat pitämään sekakomitean virallisten kokousten välillä yhteyttä epävirallisesti kiireellisten kysymysten ratkaisemiseksi. Yksityiskohtaiset raportit näistä kysymyksistä ja epävirallisesta yhteydenpidosta esitetään seuraavassa viisumien helpottamista käsittelevän sekakomitean kokouksessa.

I. YLEISET SEIKAT

1.1. Tarkoitus ja soveltamisala

Sopimuksen 1 artiklassa määrätään seuraavaa: *"Tämän sopimuksen tarkoituksena on vastavuoroisuutta noudattaen helpottaa viisumien myöntämistä unionin ja Azerbaidžanin tasavallan kansalaisille sellaista oleskelua varten, jonka on tarkoitus kestää enintään 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana."*

Sopimusta sovelletaan kaikkiin lyhytaikaista viisumia hakeviin unionin ja Azerbaidžanin tasavallan kansalaisiin, riippumatta siitä, missä maassa he asuvat.

Sopimusta ei sovelleta kansalaisuudettomiin henkilöihin, joilla on jonkin jäsenvaltion tai Azerbaidžanin tasavallan myöntämä oleskelulupa. Tähän henkilöryhmään sovelletaan EU:n viisumisäännöstön ja Azerbaidžanin tasavallan kansallisen lainsäädännön tavanomaisia sääntöjä.

1.2. Sopimuksen soveltamisala

Sopimuksen 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Tässä sopimuksessa määrättyjä viisumien myöntämisen helpottamista koskevia järjestelyjä sovelletaan unionin ja Azerbaidžanin tasavallan kansalaisiin vain siltä osin kuin heitä ei ole vapautettu viisumipakosta Azerbaidžanin tasavallan tai unionin tai sen jäsenvaltioiden laeilla ja asetuksilla tai tämän sopimuksen tai muiden kansainvälisten sopimusten määräyksillä.

2. Kysymykset, joista ei määrätä tässä sopimuksessa ja joita ovat esimerkiksi viisumin epääminen, matkustusasiakirjojen tunnustaminen, toimeentuloon tarvittavien varojen osoittaminen sekä maahantulon epääminen ja maastapoistamiseen liittyvät toimenpiteet, ratkaistaan Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön tai unionin lainsäädännön mukaisesti.”

Sopimus ei vaikuta voimassa oleviin viisumipakkoa ja viisumivapauksia koskeviin sääntöihin, tämän kuitenkaan rajoittamatta sen 10 artiklan soveltamista (jossa määrätään Euroopan unionin ja Azerbaidžanin tasavallan voimassa olevien diplomaattipassien haltijoiden vapauttamisesta viisumivelvollisuudesta). Esimerkiksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001² 4 artiklassa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus vapauttaa viisumivelvollisuudesta muun muassa alusten ja ilma-alusten siviilimiehistö.

Tässä yhteydessä on lisättävä, että Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen³ 21 artiklan mukaan kaikkien Schengen-valtioiden on tunnustettava toistensa myöntämät pitkäaikaiset viisumit ja oleskeluluvat päteviksi toistensa alueella tapahtuvaa lyhytaikaista oleskelua varten. Kaikki kyseisen yleissopimuksen osapuolet hyväksyvät assosioituneiden maiden oleskeluluvat, D-viisumit ja lyhytaikaiset viisumit maahantuloa ja lyhytaikaista oleskelua varten ja päinvastoin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 810/2009⁴, jäljempänä viisumisäännöstö, sovelletaan kaikkiin asioihin, joista ei määrätä sopimuksessa ja joita ovat esimerkiksi viisumihakemuksen käsittelystä vastaavan Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen osapuolen määrittäminen, viisumin epäämisen perustelut tai oikeus hakea muutosta kielteiseen päätökseen ja viisumihakijan

² Neuvoston asetus (EY) N:o 539/2001, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2001, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (EYVL L 81, 21.3.2001), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 11 päivänä joulukuuta 2013 annetulla asetuksella (EU) N:o 1289/2013 (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 74).

³ EYVL L 239, 22.9.2000, s. 19.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 810/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta (viisumisäännöstö) (EUVL L 243, 15.9.2009, s. 1).

henkilökohtaista haastattelua ja viisumihakemukseen liittyvien lisätietojen antamista koskevat yleiset säännöt. Lisäksi Schengen-sääntöjä ⁵ (maahantulon epääminen, toimeentuloon tarvittavien varojen osoittaminen ym.) ja tarvittaessa myös kansallista lainsäädäntöä sovelletaan edelleen sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jääviin asioihin, joita ovat esimerkiksi matkustusasiakirjojen tunnustaminen, toimeentuloon tarvittavien varojen osoittaminen, jäsenvaltioiden alueelle tulon epääminen ja maastapoistamiseen liittyvät toimenpiteet.

Vaikka sopimuksessa määrättyt ehdot täytyisivätkin, eli vaikka hakija olisi esittänyt esimerkiksi 4 artiklassa tarkoitettujen henkilöryhmien osalta matkan tarkoitusta koskevat todistusasiakirjat, viisumi voidaan silti evätä, elleivät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 562/2006 (Schengenin rajasäännöstö ⁶) 6 artiklassa vahvistetut edellytykset täyty, eli jos henkilöllä ei ole voimassa olevaa matkustusasiakirjaa, hänestä on tehty kuulutus SIS-tietojärjestelmään tai hänen katsotaan olevan uhka yleiselle järjestykselle tai sisäiselle turvallisuudelle.

Muita viisumisäännösten mukaisia mahdollisuuksia joustavuuteen viisumien myöntämisessä sovelletaan edelleen. Esimerkiksi pitkään (jopa viisi vuotta) voimassa olevia toistuvaisviisumeja voidaan myöntää muillekin kuin sopimuksen 5 artiklassa mainituille henkilöryhmille, jos viisumisäännösten 24 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät. Samalla tavoin sovelletaan edelleen säännösten säännöksiä, jotka mahdollistavat viisumin maksuttomuuden tai viisumimaksun alentamisen (viisumisäännösten 16 artiklan 5 ja 6 kohta).

Azerbaidžanin tasavallan osalta maahanmuuttolakia ⁷ ja muita vastaavia Azerbaidžanin tasavallan normatiivisia säädöksiä sovelletaan kaikkiin asioihin, joista ei määrätä sopimuksessa ja joita ovat esimerkiksi viisumin epäämisen perustelut, oikeus hakea muutosta kielteiseen päätökseen tai hakijan henkilökohtaista haastattelua ja viisumihakemukseen liittyvien lisätietojen antamista koskevat yleiset säännöt, matkustusasiakirjojen tunnustaminen, toimeentuloon tarvittavien varojen osoittaminen, Azerbaidžanin tasavallan alueelle pääsyn epääminen ja maastapoistamiseen liittyvät toimenpiteet.

Muita Azerbaidžanin tasavallan kansallisen lainsäädännön mukaisia mahdollisuuksia joustavuuteen viisumien myöntämisessä sovelletaan edelleen, jos ne ovat hakijan kannalta suotuisampi järjestelmä. Esimerkiksi Azerbaidžanin tasavallan lakiin valtion perimistä maksuista (17 §:n 2 momentti) sisältyy määräyksiä, jotka sallivat viisumimaksusta vapauttamisen, ja Azerbaidžanin tasavallan maahanmuuttolakiin (38 §) sisältyy määräyksiä, jotka sallivat sähköisen viisumin myöntämisen. Näitä määräyksiä sovelletaan edelleen.

Vaikka sopimuksessa määrättyt ehdot täytyisivätkin, esimerkiksi 4 artiklassa tarkoitettujen henkilöryhmien osalta hakija esittää matkan tarkoitusta koskevat asiakirjatodisteet, viisumi voidaan silti evätä, jos Azerbaidžanin tasavallan maahanmuuttolain 36 §:ssä (lukuun

⁵ Erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/399, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) (EUVL L 77, 23.3.2016, s. 1).

⁶ EUVL L 105, 13.4.2006, s.1, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EU) N:o 610/2013 (EUVL L 182, 29.6.2013, s. 1).

⁷ Azerbaidžanin tasavallan maahanmuuttolaki hyväksyttiin Azerbaidžanin tasavallan lailla N:o 713-IVQ 2 päivänä heinäkuuta 2013, ja se tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2013.

ottamatta sen 36.1.7 momenttia) vahvistetut edellytykset eivät täyty tai kyse on jostakin Azerbaidžanin tasavallan maahanmuuttolain 16 §:ssä luetelluista tilanteista.

1.3. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat viisumilajit

Sopimuksen 3 artiklan d alakohdassa määritellään, että 'viisumilla' tarkoitetaan ”jäsenvaltion tai Azerbaidžanin tasavallan myöntämää lupaa kulkea sen alueen kautta tai tulla jäsenvaltioiden tai Azerbaidžanin tasavallan alueelle sellaista oleskelua varten, joka kestää enintään 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana”.

Sopimuksessa määrättyjä helpotuksia sovelletaan sekä yhtenäisiin viisumeihin, jotka ovat voimassa jäsenvaltioiden koko alueella, että alueellisesti rajoitettuihin viisumeihin⁸.

Sopimuksessa määrättyjä helpotuksia sovelletaan kaikkiin Azerbaidžanin tasavallan maahanmuuttolain 5 luvussa määritettyihin viisumeihin.

1.4. Viisumin mukaisen sallitun oleskeluajan laskeminen

Lyhytaikaisen oleskelun käsite määritellään Schengenin rajasäännöstössä⁹ seuraavasti: ”90 päivää minkä hyvänsä 180 päivän jakson aikana, jolloin on otettava huomioon kutakin oleskelupäivää edeltävä 180 päivän jakso”.

Tätä määritelmää sovelletaan myös Azerbaidžanin tasavallan myöntämiin lyhytaikaisiin viisumeihin sopimuksen mukaisesti.

Maahantulopäivänä pidetään ensimmäistä päivää ja maastalähtöpäivänä viimeistä päivää, jona henkilö oleskelee jäsenvaltioiden alueella. Käsitteen ”minkä hyvänsä 180 päivän jakson aikana” mukaisesti olisi sovellettava ”liikkuvaa” 180 päivän viitejaksoa, jolloin oleskelun jokaisena päivänä tarkastellaan viimeisintä 180 päivän ajanjaksoa sen todentamiseksi, täyttyykö 90 päivän / 180 päivän vaatimus edelleen. Tämä tarkoittaa sitä, että ilman keskeytystä jatkunut 90 päivän poissaolo jäsenvaltioiden alueelta antaa mahdollisuuden uuteen enintään 90 päivän oleskeluun.

Määritelmä tuli voimaan 18 päivänä lokakuuta 2013. Uusien sääntöjen mukaisen sallitun oleskelun laskemiseen voidaan käyttää ”lyhytaikaisen oleskelun laskinta”, joka on saatavilla seuraavassa osoitteessa: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm.

Esimerkki oleskelun pituuden laskemisesta uuden määritelmän perusteella:

Henkilö, jolla on vuoden (18.4.2014–18.4.2015) voimassa oleva toistuvaisviisumi, saapuu maahan ensimmäisen kerran 19.4.2014 ja oleskelee siellä 3 päivää. Tämän jälkeen hän saapuu maahan uudelleen 18.6.2014 ja oleskelee siellä 86 päivää. Mikä on tilanne tiettyinä päivämäärinä? Milloin kyseinen henkilö saa tulla uudestaan jäsenvaltioiden alueelle?

11.9.2014: Viimeisten 180 päivän aikana (16.3.2014–11.9.2014) henkilö on oleskellut maassa 3 päivää (19.–21.4.2014) + 86 päivää (18.6.2014–11.9.2014) = 89 päivää. Oleskeluaika ei ylitä. Henkilö voi oleskella maassa vielä yhden päivän.

16.10.2014 alkaen: Henkilö voi saapua maahan vielä 3 päivän oleskelua varten (oleskelusta 19.4.2014 tulee merkityksetön 16.10.2014, koska se jää 180 päivän ajanjakson

⁸ Ks. yhteisön viisumisäännösten laatimisesta (viisumisäännöstö) 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009 (EUVL L 243, 15.9.2009, s. 1) 2, 24 ja 25 artikla.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 610/2013 (EUVL L 182, 29.6.2013, s. 1).

ulkopuolelle; oleskelusta 20.4.2014 tulee merkityksetön 17.10.2014, koska se jää 180 päivän ajanjakson ulkopuolelle; jne.

15.12.2014 alkaen: Henkilö voi saapua maahan vielä 86 päivän oleskelua varten (oleskelusta 18.6.2014 tulee merkityksetön 15.12.2014, koska se jää 180 päivän ajanjakson ulkopuolelle; oleskelusta 19.6.2014 tulee merkityksetön 16.12.2014 jne.).

1.5. Tilanne niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka eivät vielä sovelle Schengenin säännöstöä täysimääräisesti tai jotka eivät osallistu EU:n yhteiseen viisumipolitiikkaan, ja assosioituneiden maiden osalta

Sopimus sitoo voimaantulostaan lähtien jäsenvaltioita, jotka ovat liittyneet unioniin vuonna 2004 (Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia), vuonna 2007 (Bulgaria ja Romania) ja vuonna 2013 (Kroatia).

Bulgaria, Kroatia, Kypros ja Romania eivät vielä sovelle Schengenin säännöstöä täysimääräisesti. Ne myöntävät edelleen kansallisia viisumeja, jotka ovat voimassa vain niiden omalla kansallisella alueella. Kun nämä jäsenvaltiot ryhtyvät soveltamaan Schengenin säännöstöä täysimääräisesti, ne jatkavat sopimuksen soveltamista.

Kansallista lainsäädäntöä sovelletaan edelleen kaikkiin sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jääviin kysymyksiin siihen päivään saakka, jona nämä jäsenvaltiot ryhtyvät soveltamaan Schengenin säännöstöä täysimääräisesti. Kyseisestä päivästä lähtien sopimuksen ulkopuolelle jääviä kysymyksiä säännellään Schengenin säännöstöllä tai kansallisella lainsäädännöllä.

Bulgaria, Kroatia, Kypros ja Romania voivat tunnustaa kaikkien Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen osapuolten ja assosioituneiden valtioiden myöntämät oleskeluluvat, D-viisumit ja lyhytaikaiset viisumit niiden alueella tapahtuvaa lyhytaikaista oleskelua varten¹⁰.

Tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 21 artiklan mukaan kaikkien kyseisen yleissopimuksen osapuolten on tunnustettava toistensa myöntämät pitkäaikaiset viisumit ja oleskeluluvat päteviksi toistensa alueella tapahtuvaa lyhytaikaista oleskelua varten. Ne hyväksyvät assosioituneiden maiden oleskeluluvat, D-viisumit ja lyhytaikaiset viisumit maahantuloa ja lyhytaikaista oleskelua varten ja päinvastoin.

Sopimusta ei sovelleta Tanskaan, Irlantiin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, mutta siihen sisältyy yhteisiä julistuksia, joiden mukaan kyseisten jäsenvaltioiden on suotavaa tehdä Azerbaidžanin tasavallan kanssa kahdenväliset sopimukset viisumien myöntämismenettelyjen helpottamisesta.

Vaikka Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi ovat liittyneet Schengen-yhteistyöhön, sopimus ei sido niitä. Sopimukseen sisältyy kuitenkin yhteinen julistus, jonka mukaan

¹⁰ Päätös 565/2014/EU, annettu 15.5.2014, tullut voimaan 16.6.2014, jonka nojalla Bulgaria, Kroatia, Kypros ja Romania voivat hyväksyä yksipuolisesti omia kansallisia viisumejaan vastaaviksi kauttakulkua ja niiden alueella enintään 90 päivää minkä hyvänsä 180 päivän jakson aikana kestävää oleskelua varten seuraavat asiakirjat: lyhytaikaista oleskelua varten tarkoitetut yhtenäiset viisumit, jotka oikeuttavat kahteen tai useampaan maahantuloon, Schengen-valtioiden myöntämät pitkäaikaiset viisumit ja oleskeluluvat sekä Bulgarian, Kroatian ja Romanian myöntämät kansalliset viisumit ja oleskeluluvat. Diplomaattisten suhteiden puuttumisen vuoksi Kypros ei tällä hetkellä sovelle 15 päivänä toukokuuta 2014 annetun päätöksen N:o 565/2014/EU säännöksiä Azerbaidžanin passien haltijoihin (diplomaattipassia lukuun ottamatta).

kyseisten Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden on suotavaa viivytystä tehdä Azerbaidžanin tasavallan kanssa kahdenväliset sopimukset viisumien myöntämisen helpottamisesta.

Azerbaidžanin tasavallan hallituksen ja Norjan kuningaskunnan hallituksen välinen sopimus viisumien myöntämisen helpottamisesta allekirjoitettiin 3 päivänä joulukuuta 2013, ja se tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2015. Azerbaidžanin tasavallan hallituksen ja Sveitsin liittoneuvoston välinen sopimus viisumien myöntämisen helpottamisesta allekirjoitettiin 10 päivänä lokakuuta 2016, ja se tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2017. Lisäksi Azerbaidžanin tasavallan hallituksen ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan hallituksen välinen sopimus Euroopan unionin ja Azerbaidžanin tasavallan välisessä sopimuksessa viisumien myöntämisen helpottamisesta mainittujen sääntöjen vastavuoroisesta soveltamisesta tuli voimaan 15 päivänä helmikuuta 2017.

1.6. Sopimus / kahdenväliset sopimukset

Sopimuksen 13 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan sopimuksen voimaantulosta alkaen ensisijaisina muihin kahden- tai monenvälisiin sopimuksiin tai järjestelyihin nähden, joita on tehty yksittäisten jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan välillä, siltä osin kuin viimeksi mainittujen sopimusten tai järjestelyjen määräykset koskevat tämän sopimuksen kattamia kysymyksiä.”

Sopimuksen voimaantulosta alkaen jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan voimassa oleviin kahdenvälisiin sopimuksiin sisältyviä määräyksiä asioista, joista määrätään sopimuksessa, ei ole enää sovellettu. Jäsenvaltioiden on unionin lainsäädännön mukaan toteutettava tarpeelliset toimenpiteet poistaakseen yhteensopimattomuudet kahdenvälisten sopimustensa ja sopimuksen väliltä.

Jos jäsenvaltio on tehnyt Azerbaidžanin tasavallan kanssa kahdenvälisen sopimuksen tai järjestelyn asioista, jotka eivät kuulu sopimuksen soveltamisalaan, esimerkiksi virkapassin haltijoiden vapauttamisesta viisumivelvollisuudesta, tätä vapautusta sovelletaan edelleen Euroopan unionin tekemän viisumien myöntämisen helpottamista koskevan sopimuksen tultua voimaan.

Seuraavilla jäsenvaltioilla on Azerbaidžanin tasavallan kanssa kahdenvälinen sopimus, jossa määrätään virkapassin haltijoiden vapauttamisesta viisumivelvollisuudesta: Itävalta, Bulgaria, Kroatia, Unkari, Italia, Portugali, Romania, Slovenia, Latvia ja Slovakia¹¹.

Jäsenvaltion virkapassin haltijoille myöntämä viisumivapaus on voimassa ainoastaan kyseisen jäsenvaltion alueella matkustamisen yhteydessä, ei muihin Schengen-alueen jäsenvaltioihin matkustamista varten.

II. YKSITTÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ KOSKEVAT SUUNTAVIIVAT

2.1. Kaikkiin viisuminhakijoihin sovellettavat uudet säännöt

Tärkeää: On muistettava, että alla mainittuja helpotuksia, jotka koskevat viisumimaksua, viisumihakemusten käsittelyaikoja, lähtöä siinä tapauksessa, että asiakirjat ovat kadonneet tai ne on varastettu, ja viisumin voimassaoloajan pidentämistä poikkeuksellisissa olosuhteissa, sovelletaan kaikkiin viisuminhakijoihin ja -haltijoihin, jotka ovat

¹¹ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 4 artiklan 1 kohdan mukainen poikkeus viisumivelvollisuudesta.

Azerbaidžanin tasavallan tai sellaisten EU:n jäsenvaltioiden, joita sopimus sitoo, kansalaisia, esimerkiksi matkailijoihin.

2.1.1. Viisumihakemusten käsittelymaksu

Sopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1. Viisumihakemusten käsittelystä peritään 35 euron maksu.”

Sopimuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan viisumihakemuksen käsittelymaksu on siis **35 euroa**. Tätä maksua sovelletaan kaikkiin EU:n ja Azerbaidžanin tasavallan kansalaisiin, jotka hakevat viisumia (myös matkailijoihin), ja se koskee lyhytaikaisia viisumeja, riippumatta maahantulojen määrästä.

Sopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

2. Viisumihakemuksen käsittelymaksusta vapautetaan seuraaviin ryhmiin kuuluvat henkilöt, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista:

- a) lähisukulaiset (puoliso, lapset ja adoptiolapset, vanhemmat tai huoltajat, isovanhemmat ja lapsenlapset), jotka vierailevat Azerbaidžanin tasavallan alueella laillisesti oleskelevien unionin kansalaisten luona, jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevien Azerbaidžanin tasavallan kansalaisten tai sellaisten unionin kansalaisten luona, jotka oleskelevat sen jäsenvaltion alueella, jonka kansalaisia he ovat, tai Azerbaidžanin tasavallan alueella oleskelevien Azerbaidžanin tasavallan kansalaisten luona;
- b) virallisten valtuuskuntien jäsenet, myös pysyvät jäsenet, jotka osallistuvat jäsenvaltioille, unionille tai Azerbaidžanin tasavallalle osoitetun virallisen kutsun perusteella virallisiin kokouksiin, kuulemisiin, neuvotteluihin tai vaihto-ohjelmiin taikka tapahtumiin, joita hallitustenväliset järjestöt järjestävät Azerbaidžanin tasavallan tai jonkin jäsenvaltion alueella;
- c) koululaiset, opiskelijat, jatko-opiskelijat ja heidän saattajinaan toimivat opettajat, jotka osallistuvat opinto- tai koulutustarkoituksessa tehtäville matkoille esimerkiksi vaihto-ohjelman tai muun opiskeluun liittyvän toiminnan puitteissa;
- d) vammaiset ja tarvittaessa heidän saattajansa; (Huom. Jotta hakijat voidaan vapauttaa viisumimaksusta, heidän olisi esitettävä todisteet siitä, että molemmat viisuminhakijat kuuluvat tähän ryhmään. Jos hakijan vamma on ilmeinen (sokeat, toinen jalka puuttuu), näköhavaintoon perustuva tunnistaminen viisumin myöntävässä konsulaatissa riittää.
Perustelluissa tapauksissa hakemuksen voi tehdä vammaisen edustaja tai edunvalvoja.)
- e) kansainvälisten urheilutapahtumien osanottajat ja henkilöt, jotka toimivat heidän saattajinaan työnsä vuoksi; (Huom. Kannattajia ei pidetä seurueeseen kuuluvina henkilöinä.)
- f) henkilöt, jotka osallistuvat tieteen, kulttuurin tai taiteen alan toimintaan tai korkeakoulujen järjestämiin tai muihin vaihto-ohjelmiin:

- g) *henkilöt, jotka ovat asiakirjoin osoittaneet matkustavansa humanitaarisista syistä esimerkiksi siksi, että he tarvitsevat kiireellistä lääkärinhoitoa, sekä tällaisten henkilöiden saattajat, tai henkilöt, jotka osallistuvat lähisukulaisen hautajaisiin tai vierailevat vakavasti sairaana olevan lähisukulaisen luona;*
- h) *kansalaisjärjestöjen edustajat, jotka matkustavat osallistuakseen koulutukseen, seminaareihin tai konferensseihin esimerkiksi vaihto-ohjelmien puitteissa;* (Huom. Jotta tähän ryhmään kuuluva viisuminhakija voidaan vapauttaa viisumimaksusta, hänen on esitettävä todiste jäsenvaltioissa tai Azerbaidžanin tasavallassa rekisteröityjen kansalaisjärjestöjen tai voittoa tavoittelemattomien järjestöjen jäsenyydestä – ks. sopimuksen 4 artikla.)
- i) *eläkeläiset;* (Huom. Jotta tähän ryhmään kuuluva viisuminhakija voidaan vapauttaa viisumihakemuksen käsittelymaksusta, hänen on esitettävä todiste eläkkeensaajan asemasta. Vapautus ei ole perusteltu niissä tapauksissa, joissa matkan tarkoituksena on työskentely korvausta vastaan.)
- j) *alle 12-vuotiaat lapset;*
- k) *toimittajat ja toimittajien mukana ammattitehtävissä matkustavat tekniset avustajat;* (Huom. Jotta tähän ryhmään kuuluva viisuminhakija voidaan vapauttaa viisumimaksusta, hänen on esitettävä todiste journalisti- tai media-alan ammattialajärjestön jäsenyydestä – ks. sopimuksen 4 artikla.)

Lisäksi EU:n jäsenvaltioiden osalta edellä mainitut henkilöryhmät vapautetaan kokonaan maksusta. Lisäksi seuraavat henkilöryhmät vapautetaan maksusta viisumisäännösten 16 artiklan 4 kohdan mukaisesti:

- Euroopan unionissa tieteellistä tutkimusta, sellaisena kuin se on määriteltynä 28 päivänä syyskuuta 2005 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa 2005/761/EY, varten matkustavat tutkijat;
- voittoa tuottamattomien järjestöjen 25-vuotiaat ja sitä nuoremmat edustajat, jotka osallistuvat voittoa tuottamattomien järjestöjen järjestämiin seminaareihin, konferensseihin tai urheilu-, kulttuuri- tai koulutustapahtumiin.

Kuten viisumisäännösten 16 artiklan 6 kohdassa todetaan, ”*viisumimaksuja voidaan yksittäistapauksissa alentaa tai ne voidaan jättää perimättä, kun tämä palvelee kulttuuriin tai urheiluun liittyvää etua tai ulko- tai kehitysyhteistyöpoliittista etua tai jotakin muuta merkittävää yleistä etua, taikka humanitaarisista syistä*”.

Viisumisäännösten 16 artiklan 7 kohdassa todetaan, että viisumimaksu peritään joko euroina tai sen kolmannen maan kansallisena valuuttana tai siinä kolmannessa maassa yleensä käytettävänä valuuttana, jossa hakemus on jätetty, eikä sitä palauteta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa konsulaatti ei ole toimivaltainen tai hakemusta ei voida ottaa tutkittavaksi.

Jotta vältettäisiin poikkeavuudet, jotka voisivat johtaa edullisimman viisumikohtelun tarjoavan edustuston etsimiseen, Azerbaidžanin tasavallassa olevien jäsenvaltioiden tulisi varmistaa samanlaiset viisumimaksut kaikille azerbaidžanilaisille viisuminhakijoille, kun maksu peritään ulkomaan valuutassa.

Myös Azerbaidžanin tasavallan osalta valtion perimiä maksuja koskevan Azerbaidžanin tasavallan lain 17 §:n 2 momentin mukaisesti seuraavat ulkomaalaisryhmät vapautetaan viisumimaksusta:

- valtiota edustavan valtuuskunnan jäsenet ja virkamiehet;
- kansainvälisten humanitaaristen järjestöjen edustajat Azerbaidžanin tasavallassa;
- henkilöt, jotka opiskelevat tai harjoittavat opetustoimia valtion ohjelmien puitteissa;
- henkilöt, jotka matkustavat puolustukseen liittyviä tarkoituksia varten.

EU:n ja Azerbaidžanin viisuminhakijoille annetaan kuitti maksetusta viisumimaksusta.

Sopimuksen 6 artiklan 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

”3. Jos jäsenvaltio tai Azerbaidžanin tasavalta tekee viisumin myöntämiseksi yhteistyötä ulkoisen palveluntarjoajan kanssa, ulkoinen palveluntarjoaja voi veloittaa palvelumaksun. Palvelumaksun on oltava oikeassa suhteessa kustannuksiin, joita ulkoiselle palveluntarjoajalle aiheutuu sen suorittaessa tehtäviään, eikä se saa olla enempää kuin 30 euroa. Jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan on varattava kaikille hakijoille mahdollisuus jättää hakemuksensa suoraan niiden konsulaatteihin.

Unionin puolesta toimivan ulkoisen palveluntarjoajan on suoritettava tehtävänsä viisumisäännösten mukaisesti ja noudattaen täysin Azerbaidžanin tasavallan lainsäädäntöä.

Azerbaidžanin tasavallan puolesta toimivan ulkoisen palveluntarjoajan on suoritettava tehtävänsä Azerbaidžanin tasavallan ja unionin jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti.”

Viisumisäännösten 43 artiklassa annetaan yksityiskohtaisia tietoja ulkoisten palveluntarjoajien tehtävistä yhteistyön toteuttamistapoihin liittyen.

2.1.2. Viisumihakemusten käsittelyajat

Sopimuksen 7 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan diplomaatti- ja konsuliedustustot tekevät päätöksen viisumin myöntämisestä 10 kalenteripäivän kuluessa viisumihakemuksen ja sen liiteasiakirjojen vastaanottamisesta.

2. Viisumihakemusta koskevaa päätöksentekoaikaa voidaan pidentää enintään 30 kalenteripäivään yksittäistapauksissa, erityisesti silloin kun hakemuksen käsittely vaatii lisätarkistuksia.

3. Kiireellisissä tapauksissa viisumihakemusta koskeva päätös voidaan tehdä kahden työpäivän kuluessa tai nopeammin.”

Viisumihakemusta koskeva päätös on periaatteessa tehtävä 10 kalenteripäivän kuluessa päivästä, jona hyväksyttäväksi katsottu hakemus on jätetty.

Tätä määräaikaa voidaan yksittäisissä tapauksissa jatkaa enintään 30 päivään, erityisesti jos hakemusta on tarpeen tarkastella lähemmin tai kun on kyse edustuksesta ja edustetun jäsenvaltion viranomaisia kuullaan.

Kaikki nämä määräajat alkavat kulua vasta kun hakemus on täydellinen, toisin sanoen viisumihakemuksen ja sen liiteasiakirjojen vastaanottopäivästä alkaen.

Periaatteena on, että diplomaatti- ja konsuliedustustoissa, joissa on käytössä ajanvarausjärjestelmä, tapaamisajan saamiseen kulunutta odotusaikaa ei lasketa osaksi käsittelyaikaa. Tätä asiaa sekä muita viisumihakemuksen jättämistä koskevia käytännön järjestelyjä säännellään viisumisäännöstöllä (9 artikla) ja Azerbaidžanin tasavallan maahanmuuttolailla.

”Jos hakijoiden on varattava aika hakemuksen jättämiseksi, aika on järjestettävä pääsääntöisesti kahden viikon kuluessa päivämäärästä, jolloin aikaa pyydettiin.”

Tapaamisaikaa sovittaessa olisi otettava huomioon viisuminhakijan esiin tuoma hakemuksen mahdollinen kiireellisyys sopimuksen 7 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanemiseksi. Päätöksen siitä, että viisumihakemusta koskeva päätös tehdään tavanomaista nopeammin, tekee konsulivirkamies.

”Perustelluissa kiireellisissä tapauksissa” (esimerkiksi jos viisumia ei ole voitu hakea aikaisemmin syistä, joita hakija ei ole voinut ennakoita), ”konsulaatti voi sallia hakijoiden jättävän hakemuksensa joko ilman tapaamisaikaa tai heille myönnetään tapaamisaika välittömästi.”

2.1.3. Maasta lähteminen, jos henkilöasiakirjat ovat kadonneet

Sopimuksen 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Unionin tai Azerbaidžanin tasavallan kansalaiset, jotka ovat kadottaneet henkilöasiakirjansa tai joilta ne on varastettu heidän oleskellessaan Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden alueella, voivat lähteä Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden alueelta ilman viisumia tai muuta lupaa esittämällä jäsenvaltioiden tai Azerbaidžanin tasavallan diplomaatti- tai konsuliedustuston heille myöntämän voimassa olevan henkilöasiakirjan, joka oikeuttaa rajanylitykseen.”

Jos henkilöasiakirjat katoavat tai ne varastetaan, diplomaatti- tai konsuliedustuston myöntämä voimassaoleva henkilöasiakirja, joka oikeuttaa viisuminhaltijan ylittämään rajan, on riittävä perusta Azerbaidžanin tasavallan alueelta tai Schengen-alueelta poistumiselle. Isäntämaan viranomaiset eivät voi vaatia viisuminhaltijalta tai konsuliedustustolta muita asiakirjoja, lupia tai muodollisuuksia.

2.1.4. Viisumin voimassaoloajan pidentäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa

Sopimuksen 9 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jos unionin tai Azerbaidžanin tasavallan kansalaiset, jotka eivät voi lähteä Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden alueelta viisumissa mainittuun määräaikaan mennessä ylivoimaisen esteen vuoksi, heidän viisuminsa voimassaoloaikaa ja/tai sallitun oleskelun kestoa jatketaan maksutta Azerbaidžanin tasavallan tai vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, kunnes paluu asuinvaltioon on mahdollinen.”

Mahdollisuuteen pidentää viisumin voimassaoloaikaa perustelluista henkilökohtaisista syistä, jolloin viisuminhaltijalla ei ole mahdollisuutta poistua jäsenvaltion alueelta viisumitarraan merkittyyn päivämäärään mennessä, sovelletaan viisumisäännöstön 33 artiklan säännöksiä. Edellytyksenä on, että ne ovat yhteensopivat sopimuksen kanssa. Tämän vuoksi sopimuksen mukaan viisumin voimassaoloaikaa pidennetään *ylivoimaisen esteen tai humanitaaristen syiden* vuoksi maksutta.

Azerbaidžanin tasavallan osalta maahanmuuttolakia sovelletaan kysymyksiin, jotka liittyvät ulkomaalaisten tilapäisen oleskelun keston jatkamiseen Azerbaidžanin tasavallassa.

Ulkomaalaisten tilapäisen oleskelun keston jatkamista Azerbaidžanin tasavallassa koskeva päätös on virallinen asiakirja, joka oikeuttaa ulkomaalaiset oleskelemaan tilapäisesti Azerbaidžanin tasavallassa.

Ulkomaalaiset, joiden tilapäisen oleskelun kesto Azerbaidžanin tasavallassa on jatkettu, voivat poistua maasta rajanylityspaikkojen kautta esittämällä passinsa ja päätöksen tilapäisen oleskelun keston jatkamisesta.

2.2. Tiettyihin viisuminhakijoiden ryhmiin sovellettavat uudet säännöt

2.2.1. Matkan tarkoitusta koskevat todistusasiakirjat

Sopimuksen 4 artiklan 1 kohdassa luetelluilta henkilöryhmiltä vaaditaan ainoastaan mainitut matkan tarkoitusta koskevat todistusasiakirjat. Kuten 4 artiklan 3 kohdassa todetaan, heiltä ei vaadita muita matkan tarkoitusta koskevia selvityksiä, kutsuja tai vahvistuksia.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita vapautusta yleisestä vaatimuksesta toimittaa viisumihakemus ja esimerkiksi toimeentuloon liittyvät liiteasiakirjat henkilökohtaisesti, vaan se säilyy ennallaan.

Jos matkan tarkoituksen todistavan asiakirjan aitoutta on yksittäistapauksissa syytä epäillä, viisumisäännösten 21 artiklan 8 kohdan ja Azerbaidžanin tasavallan maahanmuuttolain mukaan viisuminhakija voidaan kutsua lähetystöön/konsulaattiin lisähaastatteluun, jossa hänelle voidaan esittää kysymyksiä vierailun todellisesta tarkoituksesta tai hänen aikomuksestaan palata. Tällaisissa yksittäistapauksissa viisuminhakija voi vapaaehtoisesti esittää lisäasiakirjoja tai konsulivirkamies voi poikkeuksellisesti pyytää niitä. Tämä käytäntö ei kuitenkaan saa olla järjestelmällinen, ja sekakomitea seuraa sitä tiiviisti.

Periaatteessa viisumihakemuksen mukana toimitetaan sopimuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä. Konsulaatti voi kuitenkin aloittaa viisumihakemuksen käsittelyn asiakirjasta lähetetyn faksin tai jäljennösten perusteella. Konsulaatti voi pyytää alkuperäistä asiakirjaa siinä tapauksessa, että kyseessä on ensimmäinen hakemus. Alkuperäistä asiakirjaa pyydetään tapauksissa, joihin liittyy epäselvyyksiä.

Niiden henkilöryhmien osalta, joita ei mainita sopimuksen 4 artiklassa (esimerkiksi matkailijat), matkan tarkoitusta koskeviin asiakirjoihin sovelletaan edelleen yleisiä sääntöjä. Sama pätee asiakirjoihin, jotka koskevat vanhempien suostumusta alle 18-vuotiaiden lasten matkustamiseen.

Kysymyksiin, jotka eivät kuulu sopimuksen soveltamisalaan, kuten matkustusasiakirjojen tunnustaminen ja paluuta koskevat takeet sekä toimeentuloon tarvittavien varojen osoittaminen, sovelletaan Schengenin säännöstöä tai kansallista lainsäädäntöä.

”4 artikla – Matkan tarkoitusta koskevat todistusasiakirjat

- 1. Seuraavilta unionin ja Azerbaidžanin tasavallan kansalaisten ryhmiltä vaaditaan toisen osapuolen alueelle suuntautuvan matkan perusteluksi vain seuraavat asiakirjat:*

- a) *lähisukulaiset (puoliso, lapset ja adoptiolapset, vanhemmat tai huoltajat, isovanhemmat ja lapsenlapset), jotka vierailevat Azerbaidžanin tasavallan alueella laillisesti oleskelevien unionin kansalaisten luona, jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevien Azerbaidžanin tasavallan kansalaisten tai sellaisten unionin kansalaisten luona, jotka oleskelevat sen jäsenvaltion alueella, jonka kansalaisia he ovat, tai Azerbaidžanin tasavallan alueella oleskelevien Azerbaidžanin tasavallan kansalaisten luona:*
- *vastaanottajana toimivan henkilön kirjallinen kutsu;”*

Toimivaltaisen viranomaisen on vahvistettava kutsujana toimivan henkilön allekirjoitus oikeaksi asuinmaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Toimivaltaisten viranomaisten olisi validoitava kutsu.

Tätä määräystä sovelletaan myös diplomaattisissa edustustoissa ja konsuliedustustoissa työskentelevän henkilöstön sukulaisiin, jotka matkustavat sukulaisvierailulle enintään 90 päiväksi jäsenvaltioiden tai Azerbaidžanin tasavallan alueelle, lukuun ottamatta tarvetta esittää todisteita laillisesta oleskelusta ja perhesiteistä.

- ”b) *virallisten valtuuskuntien jäsenet, jotka osallistuvat jäsenvaltioille, unionille tai Azerbaidžanin tasavallalle osoitetun virallisen kutsun perusteella virallisiin kokouksiin, kuulemisiin, neuvotteluihin tai vaihto-ohjelmiin taikka tapahtumiin, joita hallitustenväliset järjestöt järjestävät Azerbaidžanin tasavallan tai jonkin jäsenvaltion alueella, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan soveltamista:*
- *jäsenvaltion tai Azerbaidžanin tasavallan toimivaltaisen viranomaisen tai unionin toimielimen kirje, jossa vahvistetaan, että hakija on sitä edustavan valtuuskunnan jäsen tai pysyvä jäsen, joka matkustaa toisen osapuolen alueelle osallistuakseen edellä mainittuihin tapahtumiin, ja virallisen kutsun jäljennös;”*

Hakijan nimen on oltava mainittu toimivaltaisen viranomaisen laatimassa kirjeessä, jossa vahvistetaan, että kyseinen henkilö kuuluu valtuuskuntaan, joka matkustaa toisen sopimuspuolen alueelle osallistuakseen viralliseen tapaamiseen. Hakijan nimeä ei tarvitse välttämättä mainita virallisessa kutsussa osallistua tapaamiseen, vaikka se saatetaan mainita silloin, kun virallinen kutsu on osoitettu tietylle henkilölle.

Tämä määräys koskee virallisten valtuuskuntien jäseniä riippumatta siitä, minkä tyyppinen passi heillä on (virikapassi tai tavallinen passi).

- ”c) *liikemiehet ja liikeorganisaatioiden edustajat:*

- *vastaanottajana toimivan oikeushenkilön, yrityksen tai organisaation tai kyseisen oikeushenkilön tai yrityksen toimipisteen tai sivuliikkeen, Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden keskus- tai paikallisviranomaisten taikka Azerbaidžanin tasavallan tai jonkin jäsenvaltion alueella pidettävien kaupan ja teollisuuden alan messujen, konferenssin tai symposiumin järjestelykomitean kirjallinen kutsu, jonka toimivaltaiset viranomaiset ovat vahvistaneet kansallisen lainsäädännön mukaisesti;”*

Edellä mainitun lisäksi kansallinen kaupparekisteri myöntää asiakirjan, jolla vahvistetaan kyseisten liikeorganisaatioiden olemassaolo.

”d) autonkuljettajat, jotka hoitavat kansainvälistä rahti- ja matkustajaliikennettä Azerbaidžanin tasavallan ja jäsenvaltioiden alueiden välillä ajoneuvoilla, jotka on rekisteröity joko jäsenvaltioissa tai Azerbaidžanin tasavallassa:

- Azerbaidžanin tasavallan kansainvälistä tieliikennettä harjoittavan kuljetusyhtiön tai tällaisten yhtiöiden kansallisen liiton taikka jäsenvaltion kansainvälistä tieliikennettä harjoittavien kuljetusyhtiöiden kansallisen liiton laatima kirjallinen kutsu, jossa todetaan matkojen tarkoitus, reitti, kesto ja toistumistiheys;”*

Liitto, joka on toimivaltainen laatimaan kirjallisen kutsun, on kuljettajan alkuperämaan kansallinen liitto. Kansallisten liittojen alueelliset tai muut toimipisteet voivat myös laatia kirjallisia kutsuja.

”e) koululaiset, opiskelijat, jatko-opiskelijat ja heidän saattajinaan toimivat opettajat, jotka osallistuvat opinto- tai koulutustarkoituksessa tehtäville matkoille esimerkiksi vaihto-ohjelman tai muun opiskeluun liittyvän toiminnan puitteissa:

- vastaanottajana toimivan korkeakoulun, akatemian, instituutin, oppilaitoksen tai koulun kirjallinen kutsu tai ilmoittautumistodistus tai opiskelijakortti tai todistus kurssista, johon on tarkoitus osallistua;”*

Todisteena matkan tarkoituksesta voidaan hyväksyä vain sen yliopiston, korkeakoulun, oppilaitoksen tai koulun antama opiskelijakortti, jossa hakijan on tarkoitus opiskella.

”f) henkilöt, jotka osallistuvat tieteen, kulttuurin tai taiteen alan toimintaan tai korkeakoulujen järjestämiin tai muihin vaihto-ohjelmiin:

- vastaanottajana toimivan organisaation kirjallinen kutsu osallistua mainittuun toimintaan;”*

”g) toimittajat ja toimittajien mukana ammattitehtävissä matkustavat tekniset avustajat:

- ammattialajärjestön tai hakijan työnantajan antama todistus tai muu asiakirja, jossa todistetaan, että asianomainen henkilö on ammatiltaan toimittaja, ja jossa todistetaan, että matkan tarkoituksena on toimittajan työn tekeminen tai että henkilö on toimittajan mukana ammattitehtävissä matkustava tekninen avustaja;”*

Freelance-toimittajat ja heidän avustajansa eivät kuulu tähän ryhmään.

Tässä tapauksessa on esitettävä journalistialan ammattialajärjestön tai hakijan työnantajan antama todistus tai asiakirja, jossa todistetaan, että hakija on ammatiltaan toimittaja tai matkustaa toimittajan mukana työnsä vuoksi ja jossa todetaan, että matkan tarkoituksena on toimittajan työn tekeminen tai siinä avustaminen.

”h) kansainvälisten urheilutapahtumien osanottajat ja henkilöt, jotka toimivat heidän saattajinaan työnsä vuoksi:

- *vastaanottajana toimivan organisaation, toimivaltaisten viranomaisten taikka jäsenvaltion tai Azerbaidžanin tasavallan kansallisen urheiluliiton tai kansallisen olympiakomitean kirjallinen kutsu;*”

Kansainvälisten urheilutapahtumien osalta mukana matkustavien henkilöiden luetteloon voidaan merkitä henkilöt, jotka matkustavat urheilijan mukana työnsä vuoksi; näitä ovat valmentajat, hierojat, managerit, lääkintähenkilöstö ja urheiluseuran johtajat. Kannattajia ei pidetä mukana matkustavina henkilöinä.

”i) *ystävyyyskaupunkien järjestämien virallisten vaihto-ohjelmien osanottajat:*

- *asianomaisten kaupunkien ylimmän hallintovirkamiehen tai kaupunginjohtajan kirjallinen kutsu;*”

Isännöivän ystävyyskaupungin tai -kunnan johtaja tai pormestari on toimivaltainen laatimaan kirjallisen kutsun. Tämä luokka kattaa ainoastaan virallisen ystävyyskaupunkitoiminnan.

”j) *lääketieteellisistä syistä maahan tulevat henkilöt ja tarvittavat saattajat:*

- *hoitolaitoksen virallinen asiakirja, jossa vahvistetaan hoidon tarve kyseisessä laitoksessa ja saattajan tarpeellisuus, ja todistus riittävästä rahavaroista hoidon maksamiseksi;*”

Tässä tapauksessa on toimitettava hoitolaitoksen asiakirja, jossa vahvistetaan kolme mainittua seikkaa (hoidon tarve kyseisessä laitoksessa, saattajan tarpeellisuus ja todistus riittävästä rahavaroista hoidon maksamiseksi, esimerkiksi todistus ennakkomaksusta).

”k) *Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden alueella järjestettäviin kansainvälisiin näyttelyihin, konferensseihin, symposiumeihin, seminaareihin tai muihin vastaaviin tapahtumiin osallistuvat vapaiden ammattien harjoittajat:*

- *vastaanottajana toimivan organisaation kirjallinen kutsu, jossa vahvistetaan, että kyseinen henkilö osallistuu tapahtumaan;*

l) *kansalaisjärjestöjen edustajat, jotka matkustavat osallistuakseen koulutukseen tai seminaareihin tai konferensseihin esimerkiksi vaihto-ohjelmien puitteissa:*

- *vastaanottajana toimivan organisaation kirjallinen kutsu, vahvistus siitä, että henkilö edustaa kyseistä kansalaisjärjestöä, ja valtion viranomaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti antama rekisteritodistus kyseisen järjestön perustamisesta;*”

Tässä tapauksessa on esitettävä kansalaisjärjestön asiakirja, jossa vahvistetaan, että hakija edustaa kyseistä organisaatiota.

Kansalaisjärjestöjen jäsenet eivät kuulu sopimuksen soveltamisalaan.

”m) *hautajaisiin osallistuvat sukulaiset:*

- *virallinen asiakirja, joka vahvistaa kuolemantapauksen, sekä todistus hakijan ja vainajan sukulaisuus- tai muusta suhteesta;*

n) sotilas- ja siviilihautausmailla vierailevat henkilöt:

- *virallinen asiakirja, joka osoittaa, että hauta on edelleen olemassa, sekä todistus hakijan ja vainajan sukulaisuus- tai muusta suhteesta.”*

Sopimuksessa ei täsmennetä, minkä maan viranomaisten olisi annettava edellä mainittu virallinen asiakirja: maan, jossa hautausmaa sijaitsee, vai sen henkilön asuinmaan, joka haluaa vierailla hautausmaalla. Olisi hyväksyttävä, että molempien maiden toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa tällaisen virallisen asiakirjan.

Hakijan on esitettävä edellä mainittu virallinen asiakirja, joka osoittaa, että hauta on edelleen olemassa, sekä todistus hakijan ja vainajan sukulaisuus- tai muusta suhteesta.

Tärkeää: Sopimuksella ei luoda kirjallisen kutsun laativille luonnollisille tai oikeushenkilöille uusia vastuuvollisuutta koskevia sääntöjä. Tällaisten kutsujen virheelliseen laatimiseen sovelletaan vastaavaa EU:n lainsäädäntöä ja/tai kansallista lainsäädäntöä.

2.2.2. Toistuvaisviisumien myöntäminen

Tapauksissa, joissa viisuminhakijan on matkustettava jäsenvaltioiden tai Azerbaidžanin tasavallan alueelle usein, voidaan myöntää lyhytaikaisia viisumeja useita käyntejä varten, edellyttäen, että näiden käyntien kokonaiskesto on enintään 90 päivää 180 päivän jaksolla.

Sopimuksen 5 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan diplomaatti- ja konsuliedustustot myöntävät viisi vuotta voimassa olevia toistuvaisviisumeja seuraaviin ryhmiin kuuluville henkilöille:

- a) puoliset ja alle 21-vuotiaat tai huollettavana olevat lapset ja adoptiolapset, vanhemmat tai huoltajat, jotka vierailevat Azerbaidžanin tasavallan alueella laillisesti oleskelevien unionin kansalaisten, jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevien Azerbaidžanin tasavallan kansalaisten tai sellaisten unionin kansalaisten luona, jotka oleskelevat sen jäsenvaltion alueella, jonka kansalaisia he ovat, tai Azerbaidžanin tasavallan alueella oleskelevien Azerbaidžanin tasavallan kansalaisten luona;*
- b) virallisten valtuuskuntien pysyvät jäsenet, jotka osallistuvat jäsenvaltioille, unionille tai Azerbaidžanin tasavallalle osoitetun virallisen kutsun perusteella säännöllisesti kokouksiin, kuulemisiin, neuvotteluihin tai vaihto-ohjelmiin taikka tapahtumiin, joita hallitustenväliset järjestöt järjestävät Azerbaidžanin tasavallan tai jonkin jäsenvaltion alueella;*

Poiketen siitä, mitä ensimmäisessä virkkeessä määrätään, kun on ilmeistä, että tarve tai tarkoitus matkustaa usein tai säännöllisesti rajoittuu lyhyempään jaksoon, toistuvaisviisumin voimassaoloaika rajoitetaan kyseiseen kauteen, erityisesti kun

- *a alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden osalta jossakin jäsenvaltiossa oleskelevien Azerbaidžanin tasavallan kansalaisten tai Azerbaidžanin tasavallassa oleskelevien unionin kansalaisten laillisen oleskelun voimassaoloaika,*
- *b alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden osalta se ajanjakso, jona henkilö toimii virallisen valtuuskunnan pysyvänä jäsenenä,*

on alle viisi vuotta.”

Kun otetaan huomioon näihin ryhmiin kuuluvien henkilöiden ammattiasema tai sukulaisuussuhde Azerbaidžanin tasavallan kansalaiseen, joka oleskelee laillisesti jäsenvaltioiden alueella, EU:n kansalaiseen, joka oleskelee laillisesti Azerbaidžanin tasavallan alueella, tai siinä jäsenvaltiossa oleskelemaan EU:n kansalaiseen, jonka kansallisuus hänellä on, heille on perusteltua myöntää toistuvaisviisumi, joka on voimassa viisi vuotta tai jonka voimassaolo on rajattu toimikauden tai laillisen oleskelun kestoon, jos se on alle viisi vuotta.

Sopimuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden on esitettävä todisteet kutsun esittävän henkilön laillisesta oleskelusta.

Sopimuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden osalta olisi esitettävä vahvistus heidän ammatillisesta asemastaan ja toimikautensa pituudesta.

Tätä määräystä ei sovelleta 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan kuuluviin henkilöihin, jos heidät on sopimuksen mukaan vapautettu viisumivollisuudesta, eli jos heillä on diplomaattipassi.

Jos on ilmeistä, että tarve tai tarkoitus matkustaa usein tai säännöllisesti rajoittuu lyhyempään jaksoon, toistuvaisviisumin voimassaolo rajataan tähän jaksoon.

”2. Jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan diplomaatti- ja konsuliedustustot myöntävät yhden vuoden voimassa olevan toistuvaisviisumin seuraaviin ryhmiin kuuluville henkilöille edellyttäen, että heille on edellisen vuoden aikana myönnetty vähintään yksi viisumi ja että he ovat käyttäneet sitä kohdevaltion maahantuloa ja oleskelua koskevan lainsäädännön mukaisesti:

- a) opiskelijat ja jatko-opiskelijat, jotka matkustavat säännöllisesti opinto- tai koulutustarkoituksessa esimerkiksi vaihto-ohjelman puitteissa;*
- b) toimittajat ja toimittajien mukana ammattitehtävissä matkustavat tekniset avustajat;*
- c) ystävyyskaupunkien järjestämien virallisten vaihto-ohjelmien osanottajat;*
- d) autonkuljettajat, jotka hoitavat kansainvälistä rahti- ja matkustajaliikennettä Azerbaidžanin tasavallan ja jäsenvaltioiden alueiden välillä ajoneuvoilla, jotka on rekisteröity joko jäsenvaltioissa tai Azerbaidžanin tasavallassa;*
- e) lääketieteellisistä syistä säännöllisesti vierailevat henkilöt ja tarvittavat saattajat;*
- f) Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden alueella järjestettäviin kansainvälisiin messuihin, näyttelyihin, konferensseihin, symposiumeihin, seminaareihin tai muihin vastaaviin tapahtumiin osallistuvat vapaiden ammattien harjoittajat;*

g) kansalaisjärjestöjen edustajat, jotka matkustavat säännöllisesti Azerbaidžanin tasavaltaan tai jäsenvaltioihin osallistuakseen koulutukseen, seminaareihin ja konferensseihin esimerkiksi vaihto-ohjelmien puitteissa;

h) henkilöt, jotka osallistuvat johonkin toimintaan tieteen, kulttuurin tai taiteen alalla tai korkeakoulujen järjestämiin tai muihin vaihto-ohjelmiin ja matkustavat säännöllisesti Azerbaidžanin tasavaltaan tai jäsenvaltioihin;

i) kansainvälisten urheilutapahtumien osanottajat ja henkilöt, jotka toimivat heidän saattajinaan työnsä vuoksi;

j) virallisten valtuuskuntien pysyvät jäsenet, jotka osallistuvat jäsenvaltioille, unionille tai Azerbaidžanin tasavallalle osoitetun virallisen kutsun perusteella virallisiin kokouksiin, kuulemisiin, neuvotteluihin tai vaihto-ohjelmiin taikka tapahtumiin, joita hallitustenväliset järjestöt järjestävät Azerbaidžanin tasavallan tai jonkin jäsenvaltion alueella;

k) liikemiehet ja liikeyritysten edustajat, jotka matkustavat säännöllisesti Azerbaidžanin tasavaltaan tai jäsenvaltioihin.

Poiketen siitä, mitä ensimmäisessä virkkeessä määrätään, kun on ilmeistä, että tarve tai tarkoitus matkustaa usein tai säännöllisesti rajoittuu lyhyempään jaksoon, toistuvaisviisumin voimassaoloaika rajoitetaan kyseiseen kauteen.”

Yhden vuoden voimassa oleva toistuvaisviisumi myönnetään periaatteessa edellä mainittuihin ryhmiin kuuluville henkilöille edellyttäen, että viisumihakijalle on edellisen vuoden (12 kuukauden) aikana myönnetty vähintään yksi viisumi ja että hän on käyttänyt sitä kohdevaltio(ide)n maahantuloa ja oleskelua koskevan lainsäädännön mukaisesti (henkilö ei esimerkiksi ole ylittänyt sallittua oleskeluaikaa) ja että toistuvaisviisumin hakemiselle on perusteet.

Tapauksissa, joissa ei ole perusteltua myöntää vuoden voimassa olevaa viisumia (esimerkiksi, jos vaihto-ohjelma on alle vuoden pituinen tai henkilön ei tarvitse matkustaa kokonaisen vuoden ajan), viisumin voimassaoloaika on alle vuoden edellyttäen, että viisumin myöntämisen muut edellytykset täyttyvät.

”3. Jäsenvaltioiden ja Azerbaidžanin tasavallan diplomaatti- ja konsuliedustustot myöntävät vähintään kaksi ja enintään viisi vuotta voimassa olevia toistuvaisviisumeja tämän artiklan 2 kohdassa mainittuihin ryhmiin kuuluville henkilöille edellyttäen, että he ovat kahden edellisen vuoden aikana käyttäneet heille myönnettyä yhden vuoden toistuvaisviisumia kohdevaltion maahantuloa ja oleskelua koskevan lainsäädännön mukaisesti, paitsi jos tarve tai tarkoitus matkustaa usein tai säännöllisesti rajoittuu lyhyempään jaksoon, jolloin toistuvaisviisumin voimassaoloaika rajoitetaan kyseiseen jaksoon.

4. Tämän artiklan 1–3 kohdassa tarkoitetut henkilöt voivat oleskella jäsenvaltioiden tai Azerbaidžanin tasavallan alueella yhteensä enintään 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana.”

Kahdesta viiteen vuotta voimassa olevia toistuvaisviisumeja myönnetään sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluville henkilöille edellyttäen, että he ovat kahden edellisen vuoden (24 kuukauden) aikana käyttäneet heille myönnettyä yhden vuoden toistuvaisviisumia kohdevaltio(ide)n maahantuloa ja oleskelua koskevan

lainsäädännön mukaisesti ja että syyt toistuvaisviisumin hakemiselle ovat edelleen voimassa. On huomattava, että kahdesta viiteen vuotta voimassa oleva viisumi myönnetään ainoastaan, jos viisuminhakijalle on kahden edellisen vuoden aikana myönnetty kaksi yhden vuoden (ei lyhyemmän aikaa) voimassa olevaa viisumia ja hän on käyttänyt näitä viisumeja kohdevaltio(ide)n maahantuloa ja oleskelua koskevan lainsäädännön mukaisesti. Diplomaatti- ja konsuliedustustot päättävät kunkin viisumihakemuksen arvioinnin perusteella näiden viisumien voimassaoloajan, joka siis voi olla kahdesta viiteen vuotta.

Toistuvaisviisumia ei ole pakko myöntää, ellei hakija ole käyttänyt aiempaa viisumiaan.

2.2.3. Diplomaattipassien haltijat

Sopimuksen 10 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Unionin tai Azerbaidžanin tasavallan kansalaisilta, joilla on voimassa oleva diplomaattipassi, ei vaadita viisumia Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden alueelle tuloa, alueelta poistumista tai alueen kauttakulkua varten.

2. Edellä 1 kohdassa mainitut henkilöt voivat oleskella Azerbaidžanin tasavallan tai jäsenvaltioiden alueella ilman viisumia enintään 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana.”

Sopimus ei kata menettelyjä, jotka koskevat diplomaattien sijoittamista jäsenvaltioihin. Siihen sovelletaan tavanomaista akkreditointimenettelyä.

III. MATKUSTUSASIAKIRJOIHIN LIITTYVÄ YHTEISTYÖ

Osapuolet sopivat sopimukseen liitetyssä yhteisessä julistuksessa, että sopimuksen 12 artiklalla perustetun sekakomitean olisi arvioitava osapuolten matkustusasiakirjojen turvallisuustason vaikutusta tämän sopimuksen toimintaan. Tätä varten osapuolet sitoutuvat ilmoittamaan toisilleen säännöllisesti toimenpiteistä, joita ne toteuttavat välttääkseen sen, että samalle ihmiselle myönnetään useita matkustusasiakirjoja, kehittääkseen matkustusasiakirjojen teknisiä turvaominaisuuksia sekä varmistaakseen matkustusasiakirjojen myöntämisen yksilöllisyyden.

IV. TILASTOT

Jotta sopimuksella perustettu sekakomitea voi seurata sopimuksen täytäntöönpanoa tehokkaasti, jäsenvaltioiden diplomaatti- ja konsuliedustustojen pitäisi toimittaa komissiolle kuuden kuukauden välein tilastotietoja, jotka koskevat mahdollisuuksien mukaan erityisesti seuraavia seikkoja, kuukausittain eriteltyinä:

- evätyjen viisumien määrä;
- myönnettyjen toistuvaisviisumien määrä;
- myönnettyjen toistuvaisviisumien voimassaoloaika;
- maksutta myönnettyjen viisumien määrä.
